Az Írás e heti szakaszában olvassuk az ősi történetből: על פי ה׳ יחנו Isten rendeletére ütött tábort Izrael a pusztaságban s Isten rendeletére vonult ismét tovább ועל פי ה׳ יסעו, וארון ברית ה׳ נסע לפניהם לתור להם מנוחה s Isten szövetségének frigyládája vonult előttük, hogy megtalálják pihenőjüket a vándorúton. – Az emberi tragédiának borongó kedélyű költője megragadóan ecseteli a hit- és tudomány egymáshoz való viszonyát, mondván: Jótékonyan takart el Istenkéz tudni vágyó szemeinkből minden titkot, mely éltünk bizonytalanságaiban fényt terjesztene; ha tudnók, mi sors vár reánk, vagy e szűk határú lét képeire mindannyiunkat, melyeknek küzdelmei közt lelkünk szűkölik, hogy végre földre öntse bilincse a porond: mi ösztönözne bennünket akkor, hogy a múló perc élvezetről lemondva nagy eszmék miatt lelkesüljünk? Ha tudnók, hogy e földön mulékonyan pihen csak lelkünk s túl örök idő vár: akkor nem volna többé erény, szenvedni itt. Míg most, jóságunk ködön csillogva át, ha le is görnyedünk a percnyi lét súlyától, de felemel a végtelen érzete s ha elragadna ennek biztossága, határtalan fogna az arasznyi lét, addig a biztos tudás kiölné belőlünk a tetterőt, mint élő ösztönt megzsibbasztaná a bölcső és koporsó, földi létünk eme két véghatára közt. S én őszinte tisztelet fájdalmával állok koporsód mellett Dr. Décsi Lipót, hogy tanuságot tegyek a te hithű lelked nagyságáról, melylyel te tudtad küzdeni a tudomány okozta észbontó szenvedéseidet, mit részvéttel gondolunk életed utolsó évére, melyben a reménytelenül vergődő embernek igaz tragédiáját láttuk. Mint orvos az életpályák legszebbikén szolgáltad az emberiséget, híven, odaadóan, fáradhatatlanul, sőt mi több, lelkesen és szeretettel; hány gyermek számára hoztad vissza a halál előcsarnokából a nevelő szülőket! Hány kétségbeesett anyának adtad vissza a kenyérkereső apát! Hány beteget vigasztaltál a halállal vívódó küzdés közben, hánynak enyhítéd fájdalmát s könnyítéd meg végperceit ha egyébbel nem, úgy emberileg érző szíved reménytnyujtó szavaival! Néked hiába igyekezett volna vigaszt nyujtani bárki is, Te tudtad, hogy közeleg a vég, tudtad, hogy emberi tudomány vissza nem ad többé szerető hitvesednek s két szép gyermekednek. Oh a jótékony Istenkéz nem takarta el szemeid elől a jövőt, te láttad, miként fogy el cseppenként életed mécsesének olaja, és e biztos tudásra még reáborult a lelki fájdalom sötétje is, látva azt, hogy válnia kell szeretettel ápoló hőn szeretettjétől, búcsúznia kell 19 évi boldog házasság után önfeláldozó hitvesétől, le kell mondania gyermekei neveléséről. De bármily sötétre festette is a tudománya biztos léptekkel közelgő jövőt, szívében megnyugvás honolt, nem tört meg a lelke, korábban hite virrasztott felette, az Istenbe vetett hit jótékony keze simította el kétségbeesett szíve redőit. Hite ~~[illegible]~~ a mélyébe zárkózó, gondolataiba elmerülő, elmélkedni szerető természetednek hite volt, akiben épp az emberi gyarlóság szüntelen vizsgálata erősíté meg a tudatot, hogy bizony az ember nem csupán csak sejt- és izomrendszer, hanem a feloszló testet túlélő lélek rejti magában azt az erőt, mely diadalmaskodni tud minden fájdalmon, s mely az embertársaktól való önzetlen szolgálatban Istenhez fűzi az embert. Sokszor láttam őt órákon át imába merülve főünnepeinken a mi templomunkban, míg csöndes munkásságával, buzgó fáradozásával meg nem alkotta a Kültelkiek imaházát. Nem ok nélkül nevezi a mi szertartásunk a koporsót az isteni szövetség frigyládájának, a koporsó látása elvezeti a gondolatot a földi gyarlóságtól, a sírba hulló testtől s hitet ébreszt, Istenre irányítja a figyelmet. Benned hited megadott a hivatás, s nemes életed hitben s tudományban egybeolvadt világa tesz tanuságot az Írás szava mellett: Isten szövetségének frigyládája vonult előtted is s megtaláltad pihenődet korán félbeszakadt vándorutadon. Ez a hit erősítse a ti szíveteket is, ne csak a változhatatlanban keressétek a megnyugvást, de az Írás szavában találjátok meg az enyhületet, amely szerint Isten rendeletére ütünk mi itt tábort, hogy vívjuk az élet küzdelmeit, s Isten rendelete szólít minket a tovavonulásra is, s akkor vigasznak felemelő érzete tölti el kebleteket, midőn az Úr oltára előtt meghajolva imádkozunk az elköltözött örök nyugalmáért.

Újpesten 1902. június 17.

Dr. Décsi Lipót

MTA KÖNYVTÁR INFORMÁCIÓS KÖZPONT

Ven/1/137